

Вона вишивала маленьких русалочок — зелених, як водорості, настільки зелених, наскільки дозволяли вітчизняні нитки. Русалки лежали на боці, задержувато піднявши хвости і цнотливо прикриваючи зеленим-таки волоссям ніжні дівочі груди. Загалом-то вони були веселі, ці русалки, але якщо придивитись, у глибині зелених очей зачалось... ні, не сум, а щось інше, щось мудре і водночас ліричне, що не дозволяло ставитись до них надто легковажно.

Одну з перших русалочок вона вишила йому на комірці бавовняної сорочки. Він засміявся. Йому сподобалося. Маленька русалочка своїм зеленим хвостом чудово відтіняла його неголену мужність і додавала шарму лиялому одягу у стилі «Кемел», немов штрих геніального майстра.

— Кицюню, — сказав він і ніжно попестив рукою її довге волосся. — Ти у мене сама як русалка.

Вона вдячно засміялася і притислась до могутнього плеча.

Другу русалочку вона вишила на кишені грубезної джинсової куртки. І так до місця, аж дивно. Наче куртка все життя чекала тільки цієї маленької істоти.

Він знову попестив її своєю великою рукою, але в очах зблиснув вогник цікавості.

— Лакоста, — пробурмотів він незрозуміле слово і примружився. — Чорт забирай, це ж ніяк не гірше. У них — крокодил, але що може бути гіршим за крокодила? Принаймні не русалка. Так?

Вона погодилась. Вона погодилась би з усім, що б він не сказав. А він схопив свою куртку та побіг кудись, як і завжди бігав. Він був дуже зайнятою людиною.

— Кицю! — сказав він, коли повернувся. — Всі вирішили, що це виглядає фірмово. А головне — це виглядає дорого. Таке нашій — і вважай півтора раза вгору. Га? Кицю, ти геніальна!

Вона знову вдячно посміхнулася і потерлася щокою об могутнє плече.

А наступного дня він взяв її з собою туди, де між столів, швейних машин та купи ганчір'я стояла одна, родом з Німеччини машинка, і машинка ця вміла вишивати все на світі, і притому сто разів підряд. Треба було тільки

навчити. Не сказати, щоби це далось легко — все ж таки техніка є техніка, але наприкінці дня чудова німецька вигадка вже абсолютно самостійно вишила першу зелену-зелену русалочку із задерикувато піднятим хвостом та ніжними дівочими персами. Робітники зібралися навкруги, захоплено спостерігаючи, як розумні голки роблять свою справу.

— Клас, — сказав хтось. — Куди тим крокодилам.

— А мені не подобається, — відповів інший.

Але русалочка вже пливла білою тканиною.

І тоді він взяв її за руки, підвів, натомлену, із стільця і просто при людях міцно поцілував.

4

Вони шили. Тобто не зовсім шили. Вони купували на фабриках трикотажні сорочки, футболки, светри і пришивали до них яскраві лейбли, ліпили картинки. Здається, це звалось спільним підприємством. І дивно, маленька зелена русалочка змогла їм пригодитися більше за будь-яку яскраву морду. Вона надавала справжнього шарму, відтінку елітарності, чогось такого, начебто для знавців, а саме знавці, як відомо, здатні платити найбільші гроші.

І закрутилася справа. Чудова німецька машинка старанно стукотіла, саджаючи десятки русалочок на комірці, кишеньки та кокетки. І незабаром уже люди почали звикати до зелених красунь на одязі. Це стало навіть модним. Завелися грошенята. А він тепер ще рідше з'являвся вдома, бо розширення виробництва вимагає більше часу. І це зрозуміло.

Вона чекала його. Він приходив і пестив її довге волосся. Але потім знову біг до справ, і вона знову чекала.

Вона полишила вишивання. Бо, крім русалочок, нічого не вміла, а їх уже стільки наплодила розумна німецька машинка, що було просто нецікаво. Вона читала книжки й дивилась у вікно, а там був вечір, чомусь завжди тільки вечір, і у вікні будинку навпроти світилася жовта лампа.

Вона довго так чекала. А одного разу задзвонив телефон. Це був він. Він сказав, що більше не прийде. Він так просто це сказав: «Більше не прийду», — певно, чекав, що вона щось запитає. Але вона не запитала. Вона знайшла у шафі його сорочку з русалочкою на комірці, одягла і вийшла на берег Дніпра. Вона довго стояла над каламутною водою, а потім стрибнула вниз із бетонного парапету, і кола пішли на всі боки, немов русалка хвостом вдарила.

А у місті з'явилася пошесть. Здоровезних дужих чоловіків почали знаходити вдома мертвими, посинілими, і обличчя їхні кривила жахлива мертва посмішка. Приїздила міліція. Плакала родина. І мовчки дивилась на це зелена русалочка з комірця чи з кишені сорочки, задерикувато піднявши хвоста й цютливо прикривши волоссям ніжні дівочі перса.

КАТЕРИНКА

❖ Посилка, — сказала Ганна, заходячи до кімнати і тримаючи в руках поштового квиточка. — З Канади.

Маленька Оксаночка, що сиділа на чоловікових колінах, широко посмінулася і сказала:

— Мама.

— Ти ба! — здивовано видихнув Гриць, беручи квиточок.

Це була її ідея — пошукати родичів у Канаді. А що, може, й у гості запросять, вони там у ностальгії, грошики, мабуть, водяться. А мо' і взагалі захочуть, щоб до них перебралися — все одно звідси треба тікати, з цієї брудної ями. Так чи інакше, не пожалкували грошей, дали у «Вістях з України» оголошення.

Це ж бабусина рідна сестра вийшла за волиняка, а той узяв та й зібрався за море. Ганна про неї нічого не знала, знала тільки, що звати Фрося і дівоче прізвище — Стеценко, як у бабусі. То так і написали. І диво — за три місяці прийшов лист із Ванкувера. Сама баба Фрося, звичайно, давно померла, а лишилася донька її, Христина О'Ніл, О'Ніл — бо вийшла за ірландця, теж канадійського. Христина мала дітей, мала внуків і не проти була породичатися. Їм там, звісно, цікаво — «пер'єстройка», самостійна Україна. Ага, їм цікаво, а нам мучитись.

Ну от, написали їй відповідь, фотокартку вклали, всі втрюх з Оксаночкою — а тепер ось посилка. Ганна переможно глянула на чоловіка:

— Я ж тобі казала!

Він був скептик, ще й до того не мав родичів у Канаді.

— Ну що, — підсумувала Ганна. — Хай тепер шлють запрошення, поїдемо у гості.

Посилка була невеличка, але приємна. Ганні надіслали пухову кофту, Грицю — джинси «Лівайс», зараз купу грошей коштують, а Оксаночці — цяцьку, катеринку, та так цікаво зроблену, у формі дзвіночка, з мотузочкою — смикнеш, починає грати. Музика гарна, коли Ганна її почула, в тілі з'явилося дивне відчуття, наче от-от злетить, таким легким зробилося.

«Перепрошую, — писала Христина О'Ніл, чи тітка Христина, як заочно звала її Ганна, — може, щось завеличеньке, бо я з вашою світлиною ходила

у шоп, то вони сайз уже самі підбирали, цебто розмір. Сказали, як не підійде, то щоб слали літунською поштою — поміняють».

Ганна з Грицем довго сміялися, прочитавши це. «Сайз» виявився нормальним, а втім, надурняк, воно все добре. Оксаночка зразу завелася з новою цяцькою. Вона смикала за мотузку — катеринка грала. І тут знову Ганна відчула легкість у тілі. Хотілося сміятися. Хотілося навіть купити українських та канадських прапорців і розвішати по квартирі.

Гриць вдягнув нові штани і пішов на роботу. Йому зараз доводилося працювати у вечірню зміну.

— Скорочення штатів, — жалівся він. — Що зробиш!

Ганна не дуже розуміла, як це може провідний фахівець підприємства працювати у вечірню зміну, але мусила миритись. Гриць приносив досить грошей, так що навіть дозволяв дружині сидіти вдома й виховувати доньку. Погодьтеся, за наших часів це не абищо.

Ганна знову лишилася вдома сама. Спочатку вона погодувала Оксанку, потім погуляла, потім помірjala нову кофтину, похвалилася дарунками подругам, які теж гуляли з дітьми. Потім знову погодувала Оксанку, помірjala ще раз кофтину — клас, тітка Христина влучила у десятку. Потім подивилася «На добраніч, діти», потім поклала Оксанку спати, щоправда, довелося спочатку дати їй добрячої прочуханки, бо батько так розбалував, що вже вилізла на голову. Потім почитала книжку. Потім подивилась у вікно. Потім пішла до ванної, помилася, вдягла сорочку та вклалась до ліжка. Спати не хотілося. Випила чаю. Взяла книжку. З'їла цукерку. Почитала. Знову подивилася на кофтину. Потім знайшла доньчину цяцьку, катеринку, смикнула за мотузку.

Кімната одразу сповнилася тихою музикою. І тут Ганна втретє відчула дивну легкість у тілі, у кожній клітиночці, у кожному м'язі, у кожній волосяночці. Таку легкість, що, здається, от-от злетить у повітря. Таку... Але тут музика урвалася і легкість зникла. Ганна здивовано подивилася на себе, на катеринку, потім ще раз смикнула за мотузочку. Знову полилася музика, і тіло набуло чарівної легкості, відчуття, знаного Ганною тільки в дитячих снах, коли вона літала над кручами, гукаючи їм з височини, а мама казали: «Ти, доню, ростеш».

Ганна відкинула ковдру. Тіло наче звільнилося від тягаря, рвонулося було вгору, але щось іще заважало йому. І тут знову музика урвалася... Ганна сіла на ліжку. У голові кружляли незрозумілі думки, непевні спогади. Щось таке, чуте давно-давно, щось рідне і водночас незнайоме. Раптом Ганні закортіло роздягнутися, лишитися голою, щоб не заважала важка бавовняна сорочка, і вона озирнулася навкруги, наче переконуючись, що ніхто не підглядає. Ганна була сором'язливою жінкою. Вона обережно зняла сорочку і, здається, навіть почервоніла при цьому.

Знову полилася музика, і Ганна... Боже! Вона опинилась просто у повітрі. Так, вона злетіла — над канапою, над столом, над підлогою. Вона піднялась